

hjemme. — Der er en anden Betragtning, som jeg ogsaa troer er af megen Bigtighed, nemlig Spørgsmaalet om, hvem der skal bedømme en Mand's Arbejdsførhed. Dersom der nu i et Sogn ikke optages paa Listen en eller anden Mand, som de andre Beboere dog ansee for ligesaa pligtig som en Anden, ja, saa kan der klages til Amtsrådet. Men hvorledes Amtsrådet vil afgjøre denne Klage, kan jeg virkelig ikke forstaae. Skal det sende en Doctor for at undersøge Sagen, om Manden er arbejdsfør, eller paa hvilken Maade skal Amtsrådet kunne komme til at afgjøre, om en Mand er arbejdspligtig? — Der er endnu et andet Hensyn, som jeg troer at burde henlede Thingets Opmærksomhed paa. I § 11 siges, at der inden den 14de November skal affattes Listen over det arbejdspligtige Mandskab. Men dersom nu en Dreng ikke fylder sit 16de Aar, førend s. Ex. den 18de Novbr., saa er han altsaa ganske fri, og dersom en Mand den samme Dato er 8 Dage over 60 Aar, saa er han ogsaa fri. Det er et Hensyn, som ikke kan lades ude af Betragtning. — Jeg skal dernæst blot med et Par Ord omtale den personlige Fritagelse, som indeholdes i § 8, og som angaaer Amtmænd, Politimestre, Sneefogder, Sognefogder &c. Hvad nu angaaer Amtmanden og Politimesteren, da skal jeg ikke videre omtale det; jeg antager, at der kunde være ligesaa stor Følelse til, at Amtsforvalterne og Notarius publicus skulde være frie. Der er ogsaa en Fritagelse med Hensyn til Sognefogden og Sneefogden, hvor jeg ikke er vis paa, hvorledes det forholder sig. Jeg veed nemlig ikke, om Meningen ogsaa er, at disse Folk skulde være frie, i saa Fald skulde det udtales tydeligere. — Efter hvad der er hjemlet i Praxis, har Sognefogden jo altid havt sine Folk frie for alle kommunale Ydelser med Mandskab. Forresten har det ogsaa forekommet mig, at Ordet „Geistlige“ er et saa ubestemt Begreb, at Bestemmelsen om deres Fritagelse vil føre til megen Vidtløftighed og Tvivl. Jeg troer, det er meget vanskeligt at skjelne, hvor Grændsen er imellem dem, der ere frie, og dem, der ikke ere frie; der er s. Ex. mange Adjuncter, Rectorer og theologiske Candidater, der betragte

Prædikestolen, uagtet de ikke have Prædikestole paa. „Geistlige“ er altsaa efter min Mening et meget ubestemt Udtryk for Fritagelsen. — Med Hensyn til Skolelærere vil det ligeledes være noget vanskeligt at træffe, hvem der er fri eller ikke fri. Der er s. Ex. mange private Skoler, hvor der er theologiske Candidater som Bestyrere af Skolen. Det kunde vel være et Spørgsmaal, hvorvidt de skulde indbefattes under Lovens Fritagelser eller ikke. Der er fremdeles de lærde Skolers Lærere og der er ogsaa Lærerne ved andre Skoler, hvortil Staten yder Bidrag, og som ligge mig meget nær, s. Ex. Bondehøjskolen. Er det nu billigt, at disse unge Mennesker, naar der s. Ex. var en 20 à 30 Elever paa en Skole til 1ste Novbr. og et Par Lærere, at da baade Eleverne og Lærerne skulde kunne tilsiges til Sneefastning i det Sogn, Skolen tilfældigvis ligger? Og det kan stee efter Fleertallets Forslag. Jeg skal ikke gaae videre ind paa dette Spørgsmaal. Jeg ønsker blot at henlede Thingets Opmærksomhed paa Exempler af forskjellig Art og i de forskjellige Stillinger, og dersom jeg turde udbede mig Thingets Tilsludelse, vil jeg give en Meddelelse, som jeg troer ikke vil være uden Betydning i denne Sag. Saavidt jeg opfattede Discusstionen igaar, omtalte den meget ærede 1ste Landsthingsmand for 10de Kreds (Lüttichau) sig om Uanseligheden af, at man kjendte Amternes og Amtsrådenes Anskuelse om denne Sag. Jeg kan i den Anledning meddele, at der af den høitagtede Indenrigsminister har været meddeelt Udvalget en heel Mængde Erklæringer fra Amtsråad, Amtmænd og Herredsfogder. Disse Erklæringer har jeg gjennembladet temmelig nøie, og den Mening, som jeg har kunnet faae ud deraf, har jeg noteret mig, og den er følgende. Jeg har gjennemlæst 75 Stykker af saadanne Erklæringer. I 5 af dem er der erklæret, at der ingen Erklæring kunde afgives af Mangel paa Rigsdagstidender. Der er altsaa 70 tilbage. Af dem have 2 alene udtalt sig om Kjøbstæderne og ikke om Landet, og der er saaledes tilbage 68, hvoraf de 34 have erklæret sig for det Udskift, som Folkethingets Udvalg udarbejdede forrige Aar, og for at Hartkornet fik en væsentlig Betydning dog saaledes, at de for endel ønskede, at de større Giere kunde